

ו' שמיין בית סאה באותה שדה. פי' שאלה ערוגה אחת שמין אותה אגב בית סאה כמה יתה יפה קודם שאלה ממנה וכמה היא יפה עכשיו וקשה לר"י לראי אגב בית סאה קאי ה"ל לנימנר כמה זלשון זכר ועוד דקצני בגמ' היכי שיימיין הלא פירשה יפה משמינו שמיין ערוגה צבית סאה ומה שפ"ה בגמ' היכי שיימיין דבית סאה בלפני נפשה לא שיימיין דמחשישין ליה למזיק קרחת ערוגה של קב או קבית חזונה לפי דמיו אלף שמין ס' סאין ורואין כמה דמים מגיעים לבית סאה וחורין ושמין כמה נפחתו דמיו בשביל קרחת ערוגה זו. וא"כ הנה הוזכר בית סאה שאס היה שמין מתחלה הערוגה בששים סאין כמה היו יפין וכמה הן יפין לא היה משלם כלום סאין קרחת ערוגה קטנה ניכרת בששים סאין אבל צבית סאה ניכרת: **סרקב בששים סרקבין.** שלשים סאין שמין ולא ששים דא"כ מפסדת ליה לניזק סאין קונין מניין לששים סאין לפי שמרובין הן לחדס צינורי ומועטין הן למשופע בנכסים: **קלח כס' קלחיס.** מה שאלה כס' שיעורין כמותו: **משלס דמיסן.** כמו שנמכרין קב או קבית בשוק: **מאי לאו כפני ענמו.** וקשיא לכולהו: **לא בששים.** ולכל חד כדאית ליה: **אין שמין קב בששים קבית.** אס אכלה קב אין שמין בששים קבית: **מפני שמצבית מוזיק.** דששים קבית אין להס מכר מפני שמרובין הן לעני ומועטין לצינורי וכל שכן לעשיר ועוד שאין קרחת קב ניכרת בששים קבית: **ולא כור בששים כורין.** אכלה כור מנואה אין שמין אותה בששים כורין: **מפני שפוגס מוזיק.** לפי שאדס המשופע בנכסים ותאז לקנות קרקע גדולה קונה אותה כשהוא מוואלה צהרעה יותר מדמיו ועוד קרחת כור גדולה היא מאד אלא כל סאה שמין בששים: **ולא כור מצבי ליה.** דדקתני אין שמין קב ולא קתני בית קב: **קב צבית כור.** אין קרחתו גראית: **כור.** שלשים סאה: **קשכא.** דקל: **אמר ליה.** ריש גלותא איני רואית: **וסלפס סאלתא צקינא הוו.** שלשה דקליס זה אלל זה: **דינא דפרספאה.** שאינו דין תורה: **אס אמרו.** כס' להקל על המזיק: **בנוקי ממונו.** כמה שאלה בהמתו והיזקה: **יאמרו בנוקי גופו.** שמזיק עצמו בידים שקצן לדקל: **המבכיר כרמו.** שימת וכלה: **קטמה נטיעה גרסינן.** בהמה שקטמה נטיעה: **גוזרי גזירות.** קונסי קנסות אדמון ומן בן אשלוס צפרק בנחל דכחובות [קד:]: **חוינ.** שחת: **נמשוייר שבה.** רואין את הגוטר לפי מה שתעלה כל ערוגה וערוגה צימי הקציר ומשלים: **כמה היספ יפה.** הקרקע לימנר כשהיא עם השחת: **סמדר**

ולאסטמורי צנוה. להשמר ולהזכר צה: **היכי שיימיין.** לבית סאה האז בית סאה דקתני צמתני דבשביל ערוגה אחת שמין בית סאה לאו בית סאה בלפני נפשה שיימיין דמחשישין ליה למזיק לפי שצבית סאה נמכרת ציורק לפי שמועט הוא ואינו מצוי לימנר ועני שאין ידו משגת לדמי קרקע גדולה קונה אותו ציורק מדמיו וקרחת ערוגה של קב או קבית חשיב לו לפי דמיו אלא שמין ששים סאס כמה שזין ורואין כמה דמים מגיעין לבית סאה וחורין ושמין כמה נפחתו דמיו בשביל קרחת ערוגה זו. וא"כ הנה הוזכר בית סאה שאס היה שמין מתחלה הערוגה בששים סאין כמה היו יפין וכמה הן יפין לא היה משלם כלום סאין קרחת ערוגה קטנה ניכרת בששים סאין אבל צבית סאה ניכרת: **סרקב בששים סרקבין.** שלשים סאין שמין ולא ששים דא"כ מפסדת ליה לניזק סאין קונין מניין לששים סאין לפי שמרובין הן לחדס צינורי ומועטין הן למשופע בנכסים: **קלח כס' קלחיס.** מה שאלה כס' שיעורין כמותו: **משלס דמיסן.** כמו שנמכרין קב או קבית בשוק: **מאי לאו כפני ענמו.** וקשיא לכולהו: **לא בששים.** ולכל חד כדאית ליה: **אין שמין קב בששים קבית.** אס אכלה קב אין שמין בששים קבית: **מפני שמצבית מוזיק.** דששים קבית אין להס מכר מפני שמרובין הן לעני ומועטין לצינורי וכל שכן לעשיר ועוד שאין קרחת קב ניכרת בששים קבית: **ולא כור בששים כורין.** אכלה כור מנואה אין שמין אותה בששים כורין: **מפני שפוגס מוזיק.** לפי שאדס המשופע בנכסים ותאז לקנות קרקע גדולה קונה אותה כשהוא מוואלה צהרעה יותר מדמיו ועוד קרחת כור גדולה היא מאד אלא כל סאה שמין בששים: **ולא כור מצבי ליה.** דדקתני אין שמין קב ולא קתני בית קב: **קב צבית כור.** אין קרחתו גראית: **כור.** שלשים סאה: **קשכא.** דקל: **אמר ליה.** ריש גלותא איני רואית: **וסלפס סאלתא צקינא הוו.** שלשה דקליס זה אלל זה: **דינא דפרספאה.** שאינו דין תורה: **אס אמרו.** כס' להקל על המזיק: **בנוקי ממונו.** כמה שאלה בהמתו והיזקה: **יאמרו בנוקי גופו.** שמזיק עצמו בידים שקצן לדקל: **המבכיר כרמו.** שימת וכלה: **קטמה נטיעה גרסינן.** בהמה שקטמה נטיעה: **גוזרי גזירות.** קונסי קנסות אדמון ומן בן אשלוס צפרק בנחל דכחובות [קד:]: **חוינ.** שחת: **נמשוייר שבה.** רואין את הגוטר לפי מה שתעלה כל ערוגה וערוגה צימי הקציר ומשלים: **כמה היספ יפה.** הקרקע לימנר כשהיא עם השחת: **סמדר**

א) נתקן טו: 1. ב) כ"ח היה. טו: 2. ג) כחיות קה. ד) שרף לעיל במשנה. ה) (בש"ל, 1) ג' מ"ח אמתני וכן הוא כפי השוואל טו: 2. ע"ש.

תורה אור השלם
1. כי יבער איש שדה או כרם ושלח את בעירו ובער בשדה אחר מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם: שמות כב ד

הגהות הגר"א
א) חוס' ד"ה שמין מ' וז"ל דשמין בית סאה. נ"ב והלאה צ"ד פי' דהכי קאמר שאס אכלה פחות מסאה שמין כפ"ע ולר"י נפחתו ממקצת:

מוסף רש"י

קטמה נטיעה. בהמה שנגנבה לרשות הניזק והיזקה. קטמה נטיעה אילן כמה שמין אותה וכחובות קה. שחי כסף. שמי משות (שם). חזיר. שחת על מנוחה מנין וטעורין בעדן ירק (לקמן פ"ט).

ו' שמיין בית סאה באותה שדה. פי' שאלה ערוגה אחת שמין אותה אגב בית סאה כמה יתה יפה קודם שאלה ממנה וכמה היא יפה עכשיו וקשה לר"י לראי אגב בית סאה קאי ה"ל לנימנר כמה זלשון זכר ועוד דקצני בגמ' היכי שיימיין הלא פירשה יפה משמינו שמיין ערוגה צבית סאה ומה שפ"ה בגמ' היכי שיימיין דבית סאה בלפני נפשה לא שיימיין דמחשישין ליה למזיק קרחת ערוגה של קב או קבית חזונה לפי דמיו אלף שמין ס' סאין ורואין כמה דמים מגיעים לבית סאה וחורין ושמין כמה נפחתו דמיו בשביל קרחת ערוגה זו. וא"כ הנה הוזכר בית סאה שאס היה שמין מתחלה הערוגה בששים סאין כמה היו יפין וכמה הן יפין לא היה משלם כלום סאין קרחת ערוגה קטנה ניכרת בששים סאין אבל צבית סאה ניכרת: **סרקב בששים סרקבין.** שלשים סאין שמין ולא ששים דא"כ מפסדת ליה לניזק סאין קונין מניין לששים סאין לפי שמרובין הן לחדס צינורי ומועטין הן למשופע בנכסים: **קלח כס' קלחיס.** מה שאלה כס' שיעורין כמותו: **משלס דמיסן.** כמו שנמכרין קב או קבית בשוק: **מאי לאו כפני ענמו.** וקשיא לכולהו: **לא בששים.** ולכל חד כדאית ליה: **אין שמין קב בששים קבית.** אס אכלה קב אין שמין בששים קבית: **מפני שמצבית מוזיק.** דששים קבית אין להס מכר מפני שמרובין הן לעני ומועטין לצינורי וכל שכן לעשיר ועוד שאין קרחת קב ניכרת בששים קבית: **ולא כור בששים כורין.** אכלה כור מנואה אין שמין אותה בששים כורין: **מפני שפוגס מוזיק.** לפי שאדס המשופע בנכסים ותאז לקנות קרקע גדולה קונה אותה כשהוא מוואלה צהרעה יותר מדמיו ועוד קרחת כור גדולה היא מאד אלא כל סאה שמין בששים: **ולא כור מצבי ליה.** דדקתני אין שמין קב ולא קתני בית קב: **קב צבית כור.** אין קרחתו גראית: **כור.** שלשים סאה: **קשכא.** דקל: **אמר ליה.** ריש גלותא איני רואית: **וסלפס סאלתא צקינא הוו.** שלשה דקליס זה אלל זה: **דינא דפרספאה.** שאינו דין תורה: **אס אמרו.** כס' להקל על המזיק: **בנוקי ממונו.** כמה שאלה בהמתו והיזקה: **יאמרו בנוקי גופו.** שמזיק עצמו בידים שקצן לדקל: **המבכיר כרמו.** שימת וכלה: **קטמה נטיעה גרסינן.** בהמה שקטמה נטיעה: **גוזרי גזירות.** קונסי קנסות אדמון ומן בן אשלוס צפרק בנחל דכחובות [קד:]: **חוינ.** שחת: **נמשוייר שבה.** רואין את הגוטר לפי מה שתעלה כל ערוגה וערוגה צימי הקציר ומשלים: **כמה היספ יפה.** הקרקע לימנר כשהיא עם השחת: **סמדר**

ולאסטמורי בגוה תיקו: כיצד משלמת מה שהיוקיה וכו': מנה"מ אמר רב מתנה דאמר קרא יבער בשדה אחר מלמד ששמין על גב שדה אחר האי ובער בשדה אחר מבועי ליה לאפוקי רה"ר א"כ לכתוב רחמנא ובער בשדה חבירו א"ג שדה אחר מאי בשדה אחר ששמין על גב שדה אחר ואימא כוליה להכי הוא דאתא לאפוקי רה"ר מנולן אם כן לכתביה רחמנא גבי תשלומין מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם בשדה אחר ל"ל דכתביה רחמנא גבי ובער ש"מ תרתי היכי שיימיין א"ר יוסי בר חנינא סאה בששים סאין ר' ינאי אמר סרקב בששים סרקבין חזקה אמר יקלח בששים קלחים מיתיבי אכלה קב או קבית אין אומרים תשלם דמיהן אלא רואין אותה כאילו היא ערוגה קמנה ומשערים אותה מאי לאו כפני עצמה לא בששים ת"ר אין שמין קב מפני שמשביחו ולא בית כור מפני שפוגמו מאי קאמר א"ר פפא ה"ק אין שמין קב בששים קבית מפני שמשביחו מוזיק ולא כור בששים כורין מפני שפוגס מוזיק מתקיף לה רב הונא בר מנחם האי ולא בית כור ולא כור מבועי ליה אלא אמר רב הונא בר מנחם משמיה דרב אחא בריה דרב איקא הכי קתני אין שמין קב בפני עצמו מפני שמשביחו ניזק ולא קב בבית כור מפני שפוגס ניזק אלא בששים **ההוא גברא דקין קשבא מחבריה אתא לקמיה דריש גלותא א"ל לדידי חזי לי ותלתא תאלתא בקינא הוו קיימי והוו שוו מאה זוזי זיל הב ליה תלתין ותלתא ותלתא אמר גבי ריש גלותא דדאין דינא דפרספאה למה לי אתא לקמיה דר"ג א"ל בששים א"ל רבא אם אמרו בנוקי ממונו יאמרו בנוקי גופו אמר ליה אבוי לרבא בנוקי גופו מאי דעתך דתניא המבכיר כרמו של חבירו סמדר רואין אותו כמה היתה יפה קודם לכן וכמה היתה יפה לאחר מכאן ואילו בששים לא קתני אמו גבי בהמתו נמי מי לא תניא כי האי גוונא דתניא קטמה נטיעה רבי יוסי אומר גזירי גזירות שבירושלים אומרים נטיעה בת שנתה שתי כסף בת שתי שנים ארבעה כסף אכלה חזיר רבי יוסי הגלילי אומר גידון במשווייר שבו וחכמים אומרים רואין אותה כמה היתה יפה וכמה היא יפה אכלה**

הגוטר לפי מה שתעלה כל ערוגה וערוגה צימי הקציר ומשלים: **כמה היספ יפה.** הקרקע לימנר כשהיא עם השחת: **סמדר**

אי הוה מפרשין לבית סאה זרע קאמר כגון נ' על נ' הוי ניחא טפי אע"ג דבגמרא נקט לכולהו בלא בית דקאמר סאה תרקב קב וכור אין להקפיד דלפעמים קרי נמי לבית כור זרע כור סתם כדאשכחן צפרק המקבל (נ"ב דף קה:) גונון ארבעה קבין לכור ומסיק דארבעה קבין לכור זרע קאמר:

קשכא. פי' בנזקט דקל וכן משמע דקאמר ותלתא תאלתא צקינא הוו קיימי ותאלי הס דקליס כדמוכח בהובל (לקמן דף טז.) חוזא תאלי צי גופני וקאמר גופני קנו דקלי וקשה דבפ"ק דע"ז (דף י"ד:) מן דקל טב וחזב ונקלצה ומפרש בגמ' חזב קשכא ושמת יש מיני דקליס הרבה שאחד קרוי דקל סתם ואחד קרוי חזב דהיינו קשכא ובערוך פירש דקשכא הוא דקלל פרספאה: **דדאין דינא דפרספאה.** י"מ של דקל פרספאי דאמר לקמן הלכתא כוותיה דריש גלותא דקלל פרספאה ופי' מה שפירש בערוך דקשכא דקלל פרספאה אי אפשר לפרש כן:

הגוטר לפי מה שתעלה כל ערוגה וערוגה צימי הקציר ומשלים: **כמה היספ יפה.** הקרקע לימנר כשהיא עם השחת: **סמדר**

אי הוה מפרשין לבית סאה זרע קאמר כגון נ' על נ' הוי ניחא טפי אע"ג דבגמרא נקט לכולהו בלא בית דקאמר סאה תרקב קב וכור אין להקפיד דלפעמים קרי נמי לבית כור זרע כור סתם כדאשכחן צפרק המקבל (נ"ב דף קה:) גונון ארבעה קבין לכור ומסיק דארבעה קבין לכור זרע קאמר:

קשכא. פי' בנזקט דקל וכן משמע דקאמר ותלתא תאלתא צקינא הוו קיימי ותאלי הס דקליס כדמוכח בהובל (לקמן דף טז.) חוזא תאלי צי גופני וקאמר גופני קנו דקלי וקשה דבפ"ק דע"ז (דף י"ד:) מן דקל טב וחזב ונקלצה ומפרש בגמ' חזב קשכא ושמת יש מיני דקליס הרבה שאחד קרוי דקל סתם ואחד קרוי חזב דהיינו קשכא ובערוך פירש דקשכא הוא דקלל פרספאה: **דדאין דינא דפרספאה.** י"מ של דקל פרספאי דאמר לקמן הלכתא כוותיה דריש גלותא דקלל פרספאה ופי' מה שפירש בערוך דקשכא דקלל פרספאה אי אפשר לפרש כן:

אכלה

הורה סיים מסאני אוכמי. משמע שלא היו רגילין במעשים שחורין וכן משמע בסדר מעניות אלו (מעניות כב. וסס) דקאמר אדכי אתא הוא גברא דסיים מסאני אוכמי ולא רמי חוטי כדי שלא יכירו בו שהוא יהודי ומימה דכפ"ק דבינה (דף טו.) מן אין משלחין מנעל לנן ביו"ט מפני שרין בילת הגיר להשחירו משמע שלא היו נועלים אלא שחור ואומר ר"ת דהמנעל ודאי היה שחור אבל הרצועות היו לבנות ומסאני אוכמי להכל דמסקת מענית היינו המנעל והרצועות הכל היה שחור וא"ו היינו דאמרין צפרק בן סורר (פסדהין דף עד: וסס) בשעת השמד אפי' לשני ערקתא דמסאני אסור שהרצועות היו משונות משל נכריס ואצילות דלילעור היה מה שהיה לבוש שחוריס ומתקפה שחוריס והיה רוצה שאפי' הרצועות יהיו שחוריס שלא יהא עליו כלל דל לבנותיות מפני חיבתה של ירושלים:

(א) [לעיל נח: ט] (ב) [לעיל נח: טז] (ג) [לעיל נח: טז] (ד) [לעיל נח: טז] (ה) [לעיל נח: טז] (ו) [לעיל נח: טז] (ז) [לעיל נח: טז] (ח) [לעיל נח: טז] (ט) [לעיל נח: טז] (י) [לעיל נח: טז] (יא) [לעיל נח: טז] (יב) [לעיל נח: טז] (יג) [לעיל נח: טז] (יד) [לעיל נח: טז] (טו) [לעיל נח: טז] (טז) [לעיל נח: טז] (יז) [לעיל נח: טז] (יח) [לעיל נח: טז] (יט) [לעיל נח: טז] (כ) [לעיל נח: טז]

תורה אור השלם

1. כי יבער איש שדה או כרם ושלח את בעירו ובער בשדה אחר מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם: שמות כב ד'

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה הוה כי כרם ושלח את בעירו ובער בשדה אחר מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם (במסדהין סס) כצנז של ישלם היו שמורות ושלם דלומות:

לעזי רש"י

טללייש [טיילייא]. כב.

מסאני אוכמי. מנהג אנלים: כופרא. בתמריס כנוסר בענבים: דמי כופרא. אינו כלום לימכר עכשיו: והא הוו סמרי. לאחר זמן: עס הקרקע דהכל ככלל שהקונה קרקע צפירוטיה נותן עיניו קמת נשנה של אחר זמן: דן רב. מעשה ענד: פסק הלכה. כלומר לימד לתלמידים שהלכה כר"ש הלכה פסוקה לדורות: לא תמס לו. שדה המיוחדת לכחובה: אכרה כחוכפה. ולא מליית לומר נחת רוח עשיתי לבעלי דא"כ הוה לה למענד לראשון אלא ודאי גמרה ומקניא: נער כי דרי. שומר הגרנות שמנהגן היה לעשות כל בני הכקעה גבונן אחד זה גדישו וזה גדישו וממנין שומר וצדקיהא אפי' רבי מודה: מתני' המביא אס פעלים חייב. דאי לאו אחרון קמא לא עביד מדי: גמ' אכרה: צבט טללייש: גווא. קוליס: קלמא

אמר כוונתך אמר להו הא שמואל חי ובית דינו קיים שדרו קמיה דשמואל אמר להו שפיר קאמר לכו בששים ושבוקהו: ר"ש אומר אכלה פירות גמורים כו': מ"ט הא דאמר רחמנא יבער בשדה אחר מלמד ששמיין על גב השדה ה"מ מידי דצריך לשדה הני כיון דלא צריכי לשדה בעיניהו בעי שלומי אמר רב הונא בר חייא א"ר ירמיה בר אבא דן רב כר"מ ופסק הלכתא כר"ש דן רב כר"מ דתניא "כתב לראשון ולא חתמה לו לשני וחתמה לו אבדה כתובתה דברי ר"מ רבי יהודה אומר יכולה היא שתאמר נחת רוח עשיתי לבעלי אתם מה לכם עלי ופסק הלכתא כר"ש כי הא דתנן ר"ש אומר אכלה פירות גמורין משלמת פירות גמורין אם סאה סאה אם סאתים סאתים: מתני' המגדיש בתוך שדה חבירו שלא חייב ואם הגדיש ברשותו של בעל השדה פטור ואם החזיק בהן בעל הגדיש דאי כרבי האמר עד שיקבל עליו בעל הבית לשמור אמר רב פפא הכא בגמרא בי דרי עסקינן דכיון דא"ל עייל וגדוש עייל ואנמר לך הוא: מתני' והשוולח את הבערה ביד חרש שוטה וקמן פטור בדיני אדם וחייב בדיני שמים השלח ביד פקח הפקח חייב אחד הביא את האור ואחד הביא את העצים המביא את העצים חייב אחד הביא את העצים ואחד הביא את האור המביא את האור חייב כ"א אחר וליבה המלכה חייב ליבתה הרוח כולן פטורין: גמ' אמר ר"ל משמיה דחזקיה לא שנו אלא שמסר לו גחלת וליבה אבל מסר לו שלהבת חייב מ"ט מעשיו קא גרמו לו ורבי יוחנן אמר אפילו מסר לו שלהבת פטור מ"ט צבתא דחרש גרמה לו ולא מחייב עד שימסור לו גוואא סלחא

כלל אחריות לא קנה אפי' צטור ושמואל דלמר עד שתכחז לו אחריות משום דקסבר אחריות לאו טעות סופר הוא דפליגי צבטי צפ"ק דצבא מנע"ט (דף יד.) דשמואל קאמר צעבוד צריך לימלך ורבי נמי אמר התם נמא שאינו שלו רב אמר יש לו מעוט ויש לו שנה ומשמע דפשיטא ליה דאפי' לא פירש לו את השנה קאמר רב דיש לו שנה והיינו משום דאית ליה דאחריות טעות סופר הוא: ופסקי האבה כר"ש דאמר אכלה פירות גמורין כו'. פי' ר"ח דמהכא פשיטא לן צפרק נערה ככתובות (דף נא. וסס) דכל העומד לגזוז כגזוז דמי לנעין צעל חוב דלא טריף להו אע"ג דפלוגמא לענין שבוטה צפרק שבוטה דדיינין (שעשועות דף מג. וסס) בענבים העומדים ליצור אי כצורות דמיין אי לא: המגדיש בתוך שדה חבירו וכו'. אצטריך למיתניא או למסממא דלא כרבי או לאשמועינן דאפילו רבי מודה צהא כדמפרש בגמרא:

לבתה הרוח כולן פטורין. פרי' דברות מליה איירי כדמשמע בגמ' דתסס ליבוי דרוח מייירי צרוח מליה מדפריך עלה דצרייתא וליהו כורה ורוח מקייעתו ואי צרות שאין מליה הא לא הוה ליה לאסוקי אדעתיה וא"ת כיון דמתלבה צרוח מליה יתחייב האחרון של הנחת עצים (וואור) דכלל דוכתי אשכחן שמתחייב לענין אש צשיכול להזיק צרוח מליה כגון אבנו וסבינו ומשאו שהנימן צראש גגו ונפלו צרוח מליה והזיקו וכופף קמת חנירו צפני הדליקה דמטיא ליה צרוח מליה ואין לחלק משום דזהנהו אין מחוסר אלא הולכת האש צעלמא ע"י רוח מליה אבל כאלן מחוסר ליבוי ואין שם אש עליו ולא קרינא ציה המצטיר את הצערה דהא צפ"ק (דף ט.) אמר גחלת כמה דצביק ליה מעמיא עמיא ואלולא אפי' שמתנדנדת צטלולו מעמיא עמיא ואלולא הא אס דרכה להמלכות ע"י נדנדו של חרש המטלטלה היה המוסר לו חייב הכא נמי יהיה האחרון חייב אע"פ שמוסר ליבוי ו"ל לצבמו הרוח דמתני' קאי אצא אחר ולינה דהשתא הו לינה וליצתה הרוח כצרייתא דגמ' וכן משמע לשנא דכולן וצאין צליצווי כדי לננות ולא צרוח צפני עלמו כדי לננות כמו שאפרש בגמ' וצחטס דחק לפרש צליצתו הרוח היינו לינה וליצתו הרוח אלא נראה לפרש צליצתו הרוח היינו צליצתה הרוח צפני עלמה צרוח שאין מליה ולינה וליצתו הרוח גמ' צין מליה צין אין מליה וכגון שקודס ליבוי ככר צא הרוח צליצתו לצקוף איזה רוח שיהיה דמאחר שצא ככר קי לי שאינו מליה כמליה וכן משמע מתוך מירואו של רבא שמיך כגון צליצת צרוח מליה וליצתו הרוח צרוח שאינה מליה מכלל דמעיקרא ס"ד שמעיקרא צא הרוח שצבוקף לינה וכן משמע צירושלמי דמתניתין איירי צרוח שאינה מליה דגריסינן התם ליצתו הרוח כולן פטורין תמן אמרין צרוח של אנוקיס אבל צרוח שהעולם מתנהג בו חייב ר' יוחנן ור"ל תרייהו אמרי אפי' צרוח שהעולם מתנהג בו שפעמים הוא צא ופעמים אין צא:

ליבה

כתב ר' ראשון וצא חתמה לו כו'. צקוף מי שהיה נשוי וכחכות דף נה. וסס) מפרש רב אשי דלפילו ר"מ לא קאמר אלא צבטי לקוחות דאס אימא דנחת רוח עבדה מקמא אצעי לה למענד אכל צלוקה אחד צפילו ר"מ מודה וא"ת צב" המזיקין (גיטין נה. וסס) גבי לקח מן האיש וחזר ולקח מן האשה מקחו צעל אמר רב לא שנו אלא דא"ל לך חזק וקיני אכל צטער קנה ואלקח מן האיש וחזר ולקח מהאשה קאי דמכוח צבוקיה ואורי' שיש לחלק צין חכמה צטער עלמו של צעל לכחצה שטר צפני עלמו ועוד אומר ר"י דלפילו צטער של צעל איירי התם אלא שכתבה שהיא עממה מכרה ללקוחות אבל חממה לו דהכא היינו שמתלה צעבוד כתובתה שיש לה על שדה זו וכן משמע לשון חממה כלומר שמתרית צמקא ולא מתחה צו וה"ר אלעזר משנין פי' דטעמא דרצ התם צצטער קונה משום דס"ל אחריות טעות סופר הוא והו כאליו קבל עליה אחריות אבל אס פירש צלל אחריות לא קנה אפי' צטור ושמואל דלמר עד שתכחז לו אחריות משום דקסבר אחריות לאו טעות סופר הוא דפליגי צבטי צפ"ק דצבא מנע"ט (דף יד.) דשמואל קאמר צעבוד צריך לימלך ורבי נמי אמר התם נמא שאינו שלו רב אמר יש לו מעוט ויש לו שנה ומשמע דפשיטא ליה דאפי' לא פירש לו את השנה קאמר רב דיש לו שנה והיינו משום דאית ליה דאחריות טעות סופר הוא: ופסקי האבה כר"ש דאמר אכלה פירות גמורין כו'. פי' ר"ח דמהכא פשיטא לן צפרק נערה ככתובות (דף נא. וסס) דכל העומד לגזוז כגזוז דמי לנעין צעל חוב דלא טריף להו אע"ג דפלוגמא לענין שבוטה צפרק שבוטה דדיינין (שעשועות דף מג. וסס) בענבים העומדים ליצור אי כצורות דמיין אי לא: המגדיש בתוך שדה חבירו וכו'. אצטריך למיתניא או למסממא דלא כרבי או לאשמועינן דאפילו רבי מודה צהא כדמפרש בגמרא:

כתב לראשון. שטר מנר על שדה אחת, ולא חתמה לו. לא הודיע בלוחו מנר, ובתנן שטר אחר ללוקח שני על שדה אחת וחתמה לו, אבדה כתובתה. לא אס על שני חזרין, שהרי הראשון אמר הנחתי לך מקום לבנות היטו (כתובות צה.). יכולה היא שתאמר נחת רוח עשיתי לבעלי. מן השני תגבה (סו.). עד שיקבל עליו בעל הבית לשמור. דעל ויני ועוד לך קאמר ליה (ב"ב פה.). פטור מריני אדם. לשלם, חייב בדיני שמים. פורענות לשלם לרשעים שמתינו להפסיד את ישראל (גיטין נה.). לא שנו. דהשאלה הצעירה ביד חרש שוטה וקמן דפטור מדיני אדם (ע"ל טו.). אלא כשמסר לו גחלת וליבה. האש, דלא דמי לשור, דשור מומין להזיק אכל הא דגחלת חרש עבדי ליה להזיק (ע"ל ב"ב.). מעשיו קא גרמו לו. מומין היוקו יהו כשורי (ש"ס). לירשת הבית שם: ברי הירוקא מצורר היוקו לכל שאיח מומנת להזיק (ע"ל טו. ד"ה הירוק). ר' יוחנן אמר אפילו מסר לו שלהבת פטור. ר' יוחנן לטעמיה דלמר אלו משום חזיו והכא חזיו דתסס הן (ע"ל ב"ב.). צבתא דחרש גרמה לו. לחתמו של חרש גרמה ההבער, שהא טעלה והולכה נגדיש. צבטא, לחתמו וכו', משלן צבטא שקורין טעילא"ש, ליה רבין צוטא, יחודו של חרש שנתחייב עט השלכתה וטעלה, ולשון צוטא שולא"ש, דמאחרין (ב"ב כה.) ליהר צוטא לחתמו (ע"ל טו.). דודא, עמיא נישס (ע"ל כב.).

הכונס פרק ששי בנא קמא

ס.

עין משפמי
גר מצוה

(6) (ב"ב טו, א) (ג) (ג' ע"ל טו):
כ"ט י: מניגה י: פנהדרין
כ: זכום מן כ"ח
י"א: (ג) (ג' ע"ל טו): לקמן
כ"ט: (ד) (ג' ע"ל טו): וס'
מקמל: (ט) (ד"ה אמר,
(1) ר"מ מ"ג, (1) כ"על מ"ג,
(2) (ד"ה וקאל, (2) כ"על ל"ר
יוסי ע"ב.

תורה אור השלם

1. תרא מלאך יי אליו בלבת אש מתוך הסנה ורא תנה הפנה בער באש ותנה אבן אבן: שמו"ג ב
2. בורא גיב שפתיים שלום שלום לך וקול וקרבן אמר יי וקרבן: ישיעונו יי
3. כי תצא אש וקצאה קציה ונאכל גדיש או הקמה או השרדה שלם ישלם המוכר את הבער: שמו"ג כב
4. ולקחתם אגרת אבן וטבלתם בדם אשר בסף והענתם אל המשקף ואל שתי המזוזות מן הדם אשר בסף ואתם לא תצא אש מפתח ביתו עד בקר: שמו"ג יב כב
5. ואמרת לארמת ישראל בה אמר יי הני אלקי הוצאתי חרבי ממערה והכרתי מפק צדיק ורשע: יחזקאל כא ח
6. הצדיק אבד ואין איש שום על לב ואנשי החד נאקפים באין מבין כי מפני הרעה נאסף הצדיק: ישיעונו יי א

גליון הש"ס

גמ' או סיכוי ליה לחלק.
עין חלוץ דף פ"ב מ"ט
ד"ה לחלק ו"ע:

סלסא. עליס דקיס: ייבה. כשאלס מדבר מנענע שפתיו ורומ יואל: ליהו כוורה. דחייב משום מלאכה בשבת אע"פ שהרומ מסייעמו כשהוא מגביה התצוה נחת שקורין פלי"ח: מלד אחר. דלא אהני ליה: כגון שליבה ברוח מזויה. כשמתחיל ללבוט לא

היתה הרוח נושבת במקוה ולא היה מעביר בך ובתה רוח שאינה מזויה ולבנו דמילתא דלא סליק אדעתא הוא. אבל זורה לענין שבת סגי לה ברוח מזויה ולהכי איקוין: אמרה למורי. לשון אישטא נמירתא (שבת דף טו.) חמימות. כלומר שלא נפח ממש אלא כנשימה כדרך המחמם כנשימתו את ידיו דאין זה ליבוי כלל: מלאכה מחשבת. מתקיימה מחשבתו דניחא ליה ברוח מסייעמו: מתני' או עפר. לחכה ניור ונתקלקל: גמ' דשכיס אש גבייהו. אין בני אדם מזדהרין בזה ללך עומדין הלך איכא למימר זה פשע: אבל גיב כו. דאיכא למימר אנוס היה: [ולר"י]. פלוגתא דרבי יהודה כה"ל פירקא (ד' ס"א): כל בעלי קומה. אף בעלי חיים ואילנות: ניור. חרישה שלא נורע. סכסוך שייך באבנים לחכה נשאר דברים: הוה אמינא מה ששדה. תצוה קאמר קרא ולא קרקע ממש להכי כתב קמה כדריה דהשטח אחרני שדה לגופה של קרקע: הכי גרסינן כולי האי נמי לאין דומין. כלומר להלל חשונים הצדיקים שקדומים לפורענות: עיבוסא הוא. שלא יראו כרעה העמידה לנא דכתיב כו': כ"י

ליבה ולבתה הרוח אם יש בליבויו כדי ללבוט חייב ואם לאו פטור. בשאין ברוח בפני עצמו כדי ללבוט מיירי דאי כשיש בו כדי ללבוט אפילו כשיש בליבויו המלצה כדי ללבוט למה יתחייב דלנאו ליהו נמי היה הולך ומויק אלא ודאי כשאין ברוח כדי ללבוט מיירי ולכן כשיש בליבויו כדי ללבוט חייב המלצה כי הוא עשה הכל דהוה ליה כמו זה יכול זה אינו יכול דחשיב אינו יכול מסייע שאין בו

ממש בפרק המניע (שבת ד' ג' וס"ה) ואם אין בליבויו כדי ללבוט אע"פ שגם ברוח אין כדי ללבוט פטור דלא מייחייב משום אשו אלא אם כן עשה כל כך בפני עצמו בלא סיוע הרוח או דבר אחר שיוכל להזיק ברוח מזויה אחר גמר המעשה שלו דהכי משמע המבעיר את הבערה שפני עצמו עשה את הבערה שיכול להזיק ברוח מזויה ולכן כאן פטור דלנאו ליבוי לא היתה יכולה להזיק והליבויו דהיינו גמר עשייתה לא עשה המלצה בפני עצמו ופריך אמתאי פטור ליהו כשעושה הליבויו ע"י סיוע הרוח כאלו עשאה בפני עצמו כמו לענין שבת דחשיב זורה ורוח מסייעמו כעושה בפני עצמו ומשני אביי הכל כמאי עסקינן כגון שליבה מלד אחד שבענין זה אין דרך הרוח לסייעו ולכן כי מתרמי שנסתמע בליבויו הרוח פטור דלא הוה ליה לאסוקי אדעמיה שיתטרף ליבוי הרוח עם ליבויו דלא שפית שיתטרפו ולא הו"ל להזיח בך יותר מברוח שאין מזויה קך פרי"ו ועוד יש לפרש כגון שליבה מלד אחד שאין בליבויו ללבוט כל המדורה ולא ברוח אלא לך אחד דמדורה ליבה הוא וכל אחר ליבה הרוח ואם לא היתה המדורה מלצה כי אם מלד אחד היה הולך וכנה מחמת שהוא מועט ומחמת שהאש מתחברות יחד מתגדלת האש ומזקת ולא דמי השמא לזורה ורוח מסייעמו דמה שליבה לא סייע הרוח כלום: רבא אמר כגון שליבה ברוח מצויה וליבתה הרוח ברוח שאין מצויה. וה"פ אם יש בליבויו כדי ללבוט עם רוח מזויה חייב דחשיב כאלו עושה הכל בפני עצמו ואם לאו שאין בליבויו כהכי ברוח מזויה כדי ללבוט אלא ע"י רוח שאין מזויה שסייעמו נעשה המלצה פטור דברוח שאינה מזויה לא הוה ליה לאסוקי בגוון אדעמיה: רבי יודא אמר בגוון דצמרה צמורה. לא נפח צמור ענין נשיבת הרוח אלא מוס הגל פיו הוליא על האור ללבוט והכי קאמר

לעזי רש"י

פלי"ח [פיל"א]. יעה.

מוסף רש"י

סלסא. עליס קטניס דקיס. דהאי ודאי פושע הוא (לעיל כ"ב). דמלאכה מחשבת אסרה תורה. שפחה פרשת שבת למלאכה המסך חיקהל והאם מלאכה מחשבת חייב (ב"ב ג' וס"ה) שהעושה אומה מתחייב למלאכה גמורה אלא שגג בשבת או סבור שמלאכה זו מותרת (בבב"ב טו.) וכע"ז חגיגה (י' משבט לעשות זמל (תורה ד"ב) שהשגג ומחייב (למלאכה זו ענמה (כ"ד וי"ח) י"ט.

אם יש בליבויו בפני עצמו כדי ללבוט חייב ואם לאו פטור אע"פ שסיוע הרוח מלצה דלא נשיבת הרוח לזימור שלו ויסמייע על ידה ללבוט דלא שפית שמתטרף נשיבת הרוח עם הזימור לסייעו כי הם מקלקלים זה את זה אע"פ ששניהם מלד אחד כי הזימור חס והרוח קר:

רב אשי אמר כי אמרינן זורה ורוח מסייעתו הני מי"י לענין שבת דמלאכה מחשבת אסרה תורה. וכשגורס לזרות הרוח המסייעתו הוי מלאכה מחשבת ולהכי חייב בגרמא ורייה זו אבל עושה מעשה של זרייה בפני עצמו לא אקרי (זורה) לכן הכא לא מקרי מבעיר אלא גורס והמורה לא חייבה אלא מבעיר ולא הגורס (אלא) הבערה ע"י רוח המסייעתו ולהכי חשיבה הוה גרמא לענין האש ככל שאר גרמות דק"ל גרמא כגון פטור ומר בר רב אשי דפריך גבי קתנא בלא יחפור (ב"ב דף טו. וס"ה) מאי שאל מוורה ורוח מסייעתו מני סבר כרב אשי דהכא דהתם לענין חייב הרחקה חשיב גירי דלייה ורין להרחיק ואפי"ו (ט"ו) יוסי כמו הרחקת סולם מהשוכן חשיב גירי דלייה לענין הרחקה אע"ג דלא חשיב ליה התם אלא גרמא דפטור מתשלומין מ"מ אסור ורין להרחיק וכן הוליא מחמת הפשע דחשיב מויק משום דניחא ליה דחלל ומכה בכח כל כך שאחר גמר כמו חיק ברוח מזויה וכך משני בלא יחפור ולא להא עמדי שמכה כל כך בכח עד שמויק בכח אדם לצדו בלא רוח דלאס כן לא הוה תני לה גבי נוקין דאש אלא גבי נוקין דאדם: וק"בא ביטא בגוון. שגם נראה דאש שגם הוליא עינים ואור וליבו עיניהם ואין בכל אחד כדי ללבוט פטור ומימה הוא: לרבות כי בעלי קומה. כקונטרס פירש כל ג"ח אבל צירושלמי משמע דמרבי אילנות וכל דבר הממוצר והכי אימא התם אי מה הגדיש מיוחד שהוא מלוש מן הקרקע אף כל שהוא מלוש מן הקרקע מ"ל או הקמה: